

- szervezeti megoldásra vár a tudományos-műszaki tervek, a menedzsment információs támogatásának monitoringja;
- ki kell alakítani a tudományos-műszaki információs piacot, a szolgáltatásokat pedig a fizetőképes kereslet igényeihez kell igazítani;
- gondoskodni kell az információs rendszeren belüli elemző és kutatómunkáról és az információs menedzserek képzéséről.

A határozat további pontjai az imént felsorolt tennivalókhoz szükséges „anyagiak” előteremtését célzó, felettebb bonyolult adminisztrációs „táncle-

péseket” részletezik. Legvégül egy felhívásszerű határozati pont: „A minisztérium főosztályvezetői és osztályvezetői intenzívebben hasznosítsák a információs rendszer lehetőségeit munkafeladataik megoldásához.”

/Zasedanie kolegii Ministerstva nauki i tehnologii Rossijskoj Federacii. = Naučnye i tehničeskie biblioteki, 1. sz. 1999. p. 4–24./

(Futala Tibor)

Fizetett szolgáltatások az orosz nagykönyvtárakban

„A” könyvtáros alakja az orosz köztudatban (különösen a közelmúltig) az introvertáltság ismérveit sűrítette magába. Ma a helyzet – legalábbis a nagykönyvtárakban – az önszabályozó gazdaságra történt átmenet következtében kezd megváltozni. E változást az állami költségvetés évről évre való csökkenése is drasztikusan motiválja.

A fizetett szolgáltatások tekintetében élenjáró központi szakkönyvtárak (a GPNTB, az Akadémia Természettudományi Könyvtára, a Központi Mezőgazdasági Könyvtár stb.), valamint az ún. nemzeti könyvtárak (pl. a Karél és a Csuvas Köztársaság nemzeti könyvtára), továbbá a regionális központok (pl. Murmanszk, Tyumen, Szverdlovszk) és számos nagyváros (Jekatyerinburg, Kemerovo, Perm, Szentpétervár, Uhta, Cserepovec, Moszkva stb.) közkönyvtárai mindenesetre ügyelnek arra, hogy a törvényileg előírt ingyenes könyvtárhasználati formák a „bizniszre” való törekvés miatt ne sérüljenek, s színvonaluk ne süllyedjen.

A fizetett szolgáltatások irányultsága a könyvtárakban nem lehet más, mint a használók kiegészítő, azaz „személyre szabott”, nem sztenderd tájékoztatással való ellátása. Ám ez a „személyre szabottság” nem jelenthet semmiféle előkészületet nem kívánó esetlegességet. Ellenkezőleg: az efféle szolgáltatásokra való berendezkedés felettebb gondos előkészületeket, tapasztalatcseréket kíván. (E célból „Bizniszklub” néven az eddig szinte kizárólag a hagyományosan felfogott bibliográfiai munkával foglalkozó *Bibliografiá* folyóirat külön rovatot nyitott.)

A minuciózisan gondos előkészületekre annál is inkább szükség van, mivel a „fálnak való fejfel ne-

kimenés” egyszersmind diszkreditálná a kezdeményezést. Referált szerzőnk a következő előkészítő műveletek elvégzését tartja elkerülhetetlennek:

- A könyvtár „illetékességébe” tartozó használók körében tüzetes marketingfelmérést kell tartani reális szükségleteik, igényeik, anyagi helyzetük, fizetési hajlandóságuk feltárása érdekében, és számot kell vetni az esetleges konkurenciával, illetve együttműködési lehetőségekkel is.
- Elemezni kell a magántulajdonban található műszaki és emberi erőforrásokat.
- Modellezni kell a szolgáltatási kínálatot.
- Nem hanyagolandók el az árkalkulációk, általában: a követendő árpolitikai előkészületek.
- A gyűjtőkörben véghez kell vinni – különösen – a tájékoztató „műszerek” beszerzését illetően – a fizetett szolgáltatásokra való berendezkedés által megkövetelt korrekciókat.
- Tartalmi és formai szempontból egyaránt profi színvonalú reklámot kell indítani a tervezett szolgáltatások megismertetése végett.
- El kell végezni a reklám visszhangjaként érkezett használói véleményeknek megfelelő korrekciókat a kínálatban.
- Ezt követően jogilag kell megalapozni azt a szervezetet, amely a szolgáltatások letéteményese, illetve azokat a szolgáltatásokat, amelyek a szervezet produkciójaként megvalósulnak.

/KLÛEV, V. K.: Servis v biblioteke: dialog s pol'zovatelem. = *Bibliografiá*, 3. sz. 1999. p. 45–51./

(Futala Tibor)